

УДК 504:631

**ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
ВИРОБНИЦТВА**

Бондар Л.П.

к.б.н., доцент

кафедри садівництва, виноградарства, біології та хімії

luda.bondar@i.ua,

Фаброван Р.Ю.,

здобувач вищої освіти

факультету Геодезії, землеустрою та агроінженерії

fabrovanruslan@icloud.com

Одеський державний аграрний університет,

м. Одеса, Україна

У світлі глобальних екологічних викликів, таких як зміна клімату, забруднення повітря та води, вичерпання невідновлюваних ресурсів, надзвичайно важливо досліджувати та розуміти їх вплив на навколишнє середовище, здоров'я людей, а також на економічну стійкість аграрного сектору. Сільське господарство, незважаючи на свою важливість для забезпечення продовольчої безпеки, має значний вплив на довкілля.

До основних екологічних аспектів сільськогосподарського виробництва можна віднести і захист ґрунтів, і використання водних ресурсів, і біорізноманіття та управління відходами, використання пестицидів і добрив, адаптацію до змін клімату, екологічне землеробство, виробництво та споживання сільськогосподарської продукції [1, 2, 3].

Розглянемо більш детально вище перелічені аспекти. Зберегти структуру ґрунту, запобігти ерозії та покращити його родючість та біологічну активність, підвищити врожайність варто з використанням агрономічних практик, таких як ротація культур, покривні культури, зменшення обробітку ґрунту, використання органічних відходів як добрив,

вживання правильних методів обробітку землі, щоб не втрачався родючий шар ґрунту та не забруднювались водойми.

Так як сільське господарство є великим споживачем води, необхідно контролювати використання водних ресурсів. Нераціональне використання води для зрошення призводить до її дефіциту в деяких регіонах, що викликає проблему виснаження природних ресурсів. Мінімізують втрати води впровадження систем зрошення, а використання практики збору дощової води можуть зменшити тиск на водні ресурси. Негативно впливає на водні екосистеми стік добрив та пестицидів з полів, який забруднює поверхневі й підземні води, відходи тваринництва потрапляють у водойми, спричиняючи їх евтрофікацію.

Монокультури та використання хімікатів знижують біорізноманіття, руйнуючи природні екосистеми та збіднюючи ґрунт [4]. Тому збереження біорізноманіття є критично важливим для екосистемної стійкості, а саме: включення різноманітних культур, збереження природних типів оселищ (*habitats*) і використання екологічно чистих методів ведення господарства можуть підтримувати здоров'я екосистем.

Так як виробництво сільськогосподарських продуктів супроводжується утворенням відходів (залишки рослин, пестициди та добрива) необхідно ефективно ними управляти через компостування, повторне використання та переробку, що може зменшити негативний вплив на навколишнє середовище. Відходи можуть бути перероблені в добрива, біогаз, корми для тварин та інші корисні продукти. Це може знизити витрати на придбання традиційних ресурсів. Розвиток нових технологій для переробки відходів може стимулювати інновації в аграрному секторі, що, в свою чергу, може покращити ефективність виробництва.

Надмірне використання хімічних засобів захисту рослин і добрив може призвести до забруднення ґрунту і води. Впровадження інтегрованих

систем управління шкідниками та органічних добрив може зменшити цей вплив.

Вище зазначали, що сільське господарство піддається впливу змін клімату, тому важливо розробляти стратегії адаптації, такі як вибір стійких до кліматичних змін сортів рослин і впровадження практик, що зберігають вуглець у ґрунті.

Знизити негативний вплив на навколишнє середовище може вирощування рослин без використання синтетичних пестицидів і добрив, а також дотримання принципів сталого розвитку.

Ще зіткнулися з такою проблемою, як викиди парникових газів, які збільшує використання дизельного палива в сільськогосподарській техніці.

І нарешті, переорієнтація на локальні та сезонні продукти може зменшити викиди вуглецю, пов'язані з транспортуванням продукції, а також підтримувати місцеву економіку.

Загалом, сталий підхід до сільського господарства, який враховує екологічні аспекти, є необхідним для забезпечення продовольчої безпеки та збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь. Потенціал впровадження переробки відходів сільського господарства є суттєвим, і його реалізація може сприяти сталому розвитку аграрного сектора і загальному поліпшенню екологічної ситуації.

Отже, важливість екологічного сільського господарства необхідне для збереження природних ресурсів майбутнім поколінням, для поліпшення якості продуктів харчування та їхньої безпеки, для зменшення негативного впливу на здоров'я людей, створення нових робочих місць у селі та підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на світовому ринку.

Список літератури

1. Який потенціал впровадження переробки відходів сільського господарства? Веб-сайт : Ecobusiness Group. URL : <https://ecolog-ua.com/news/yakyy-potencial-vprovadzhennya-pererobky-vidhodiv-silskogo-gospodarstva> (дата звернення 15.11.2024)
2. Тараймович І.В., Демчук Л.І., Тихонова О.М. Екологічні аспекти виробництва та споживання: вплив на забруднення та вичерпання природних ресурсів. URL : <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2024.eco.1-52.1.22> (дата звернення 15.11.2024)
3. Зорунько В.І., Бондар Л.П. Відтворення і збереження агроландшафтів у сучасних умовах господарювання. Актуальні аспекти розвитку науки і освіти: матеріали II **Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників та молодих науковців** (Одеса, 08-9 грудня 2022 р.) Одеський державний аграрний університет. Одеса, 2022. С. 499-502. URL: https://osau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/01/Zbirnuk_II_Mignarodnoi_nauk-prakt_konferencii_8-9.12.pdf (дата звернення 17.11.2024)
4. Зорунько В.І., Бондар Л.П. Негативні наслідки сільськогосподарської діяльності. Аграрна наука: стан та перспективи розвитку: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 24-25 листопада 2022 р.). ОДАУ, Агробіотехнологічний факультет. Одеса, 2022. С. 11-13. URL: <https://osau.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/Materialy-konferentsiyi-24-25.12.22.pdf> (дата звернення 17.11.2024)